

Jarosław Uglis

Ocena stanu i warunków rozwoju turystyki w powiecie milickim

Ekonomiczne Problemy Usług nr 52, 241-254

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

JAROSŁAW UGLIS

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

OCENA STANU I WARUNKÓW ROZWOJU TURYSTYKI W POWIECIE MILICKIM

Wprowadzenie

Turystyka jest postrzegana jako wielowymiarowe i dynamiczne zjawisko, oddziałujące na różne sfery życia regionu czy miejscowości. Bez wątpienia jest ona zjawiskiem przestrzennym, psychologicznym, kulturowym, a także ekonomicznym. Jej szczególnie wydatny wyznika z faktu, iż oprócz typowych uczestników rynku turystycznego aktywizuje również wiele innych sektorów gospodarki, pełni rolę stymulatora wzrostu przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru recepcji turystycznej. Stanowi także kluczowy i priorytetowy składnik rozwoju każdego regionu, a zwłaszcza tych, które obfitują w bogate walory przyrodnicze, krajobrazowe czy kulturowe. Zdaniem wielu teoretyków i praktyków przedmiotu turystyka jest i będzie w najbliższych latach najszybciej rozwijającą się gałęzią gospodarki świata, przynoszącą największe dochody i stale zwiększającą zatrudnienie.

Głównym celem stymulowania turystyki jest społeczno-gospodarczy rozwój danego regionu. Jednakowoż wkład turystyki w ten rozwój w dużej mierze zależy od charakteru środowiska destynacji, polityki lokalnych władz i decyzji podejmowanych przez menedżerów branży turystycznej¹. Co więcej, to właśnie specyfika obszaru decyduje o tym, jakiego typu turyści będą tam przyjeżdżać i ile pieniędzy wydadzą². Wielkość tych wydatków jest również pochodną poziomu oferowanych usług turystycznych i stanu infrastruktury, toteż atrakcyjność obszaru recepcji,

---

¹ D.J. Telfer, *Zarządzanie turystyką a rozwój*, w: *Zarządzanie turystyką*, red. L. Pender i R. Sharpley, PWE, Warszawa 2008, s. 234.

² *Ibidem*, s. 239.

a tym samym oferowanych produktów turystycznych, jest determinowana przez obraz wykreowany w świadomości potencjalnych nabywców³.

Turyści poszukują ciekawych, odmiennych lub wyjątkowych miejsc umożliwiających uprawianie konkretnych form turystyki. Dlatego utrzymywanie atrakcyjnego i jednocześnie nieskażonego środowiska jest niezbędne dla rozwoju funkcji turystycznej destynacji. Wielu turystów chce dowiedzieć się czegoś nowego o innych społeczeństwach, nacjach i kulturach a także doświadczyć tej odmienności na własnej skórze⁴.

Zasoby turystyczne (naturalne i antropogeniczne) nie stanowią atrakcji turystycznych dopóki nie zostaną tak przygotowane, aby stały się dostępne i atrakcyjne dla turystów. Dlatego też zarówno na szczeblu regionalnym, jak i krajowym dużą wagę przywiązuje się do polityki wspierania turystyki. Powszechnie uważa się ją za skuteczną receptę na bolączki społeczno-ekonomiczne nękające poszczególne regiony. Turystyka często też bywa wykorzystywana jako sposób na promocję, budowanie świadomości, wizerunku regionu w kraju i za granicą. Niewątpliwie może ona przysporzyć wiele korzyści, ale może również stanowić źródło społecznych problemów.

1. Cel i przedmiot opracowania

W niniejszym artykule przedstawiono wyniki badań dotyczące diagnozy stanu i potencjału turystycznego dla rozwoju turystyki w powiecie milickim. Celem podjętych badań była próba oceny funkcji turystycznej obszaru badań poprzez określenie i ocenę jego walorów turystycznych, elementów zagospodarowania turystycznego oraz skali ruchu turystycznego.

Materiał analityczny stanowiły wyniki badań empirycznych, przeprowadzonych w 2008 i 2009 roku. Przy gromadzeniu wiedzy faktualnej korzystano z kwestionariusza wywiadu. Posługiwano się także metodą rozmów kierowanych oraz metodą obserwacji uczestniczącej. Zaletą ich jest możliwość zadawania dodatkowych pytań, umożliwiających lepsze poznanie badanego problemu. Badania przeprowadzono wśród 19 właścicieli obiektów świadczących usługi turystyczne na terenach wiejskich powiatu (populacja generalna). Badaniami sondażowymi zaś objęto 38 mieszkańców nieprowadzących działalności turystycznej (wybór celowo-losowy) oraz pracowników Urzędów Gmin (44 urzędników) wchodzących w skład powiatu milickiego.

---

³ A.S. Kornak, A. Rapacz, *Zarządzanie turystyką i jej podmiotami w miejscowości i regionie*, Akademia Ekonomiczna, Wrocław 2001, s. 136.

⁴ R. Sharpley, *Turystyka a środowisko*, w: *Zarządzanie turystyką*, red. L. Pender i R. Sharpley, PWE, Warszawa 2008, s. 315–316.

Dodatkowym źródłem danych były informacje publikowane w statystyce powszechnej, Banku Danych Regionalnych, które posłużyły do przeprowadzenia analizy w ujęciu dynamicznym za okres 2004–2008.

2. Charakterystyka obszaru badań

Powiat milicki położony jest w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego przy granicy z Wielkopolską, w dolinie rzeki Baryczy. Położony jest on na obszarze wschodniej części Obniżenia Milicko-Głogowskiego (makroregion geograficzny stanowiący równoleżnikowy pas obniżeń o charakterze pradolinowym), której centralną część zajmuje Kotlina Milicka (mezoregion fizycznogeograficzny)⁵.

Powiat milicki został utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jest to powiat ziemski, w skład którego wchodzi trzy gminy: Milicz – gmina miejsko-wiejska oraz dwie gminy wiejskie – Cieszków i Krośnice. Powiat milicki zajmuje obszar 715 km², co stanowi 3,6% obszaru województwa dolnośląskiego, plasując go na 209 pozycji w kraju. Zamieszkuje tu 36 868 mieszkańców⁶, co daje średnią gęstość zaludnienia na poziomie 52 osoby na 1 km². Na obszarach wiejskich mieszka ponad 2/3 mieszkańców (liczba mieszkańców miasta Milicz – 11 899 osób), średnia gęstość zaludnienia wynosi 36 osób na 1 km², co świadczy o znacznym oddaleniu mieszkańców od siebie.

3. Elementy potencjału turystycznego powiatu milickiego

Dobrze zaprojektowany, poprawnie zbudowany i właściwie zarządzany produkt turystyczny w dobrej konkurencji pozwoli obszarowi recepcji turystycznej na społeczno-gospodarczy rozwój. Ważną rolę w projektowaniu produktu turystycznego pełni określenie potencjału turystycznego regionu. Potencjał turystyczny destynacji tworzą zasoby strukturalne (walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne, dostępność komunikacyjną), a także funkcjonalne (tj. warunki ekonomiczne, polityczne, kulturowe, społeczno-demograficzne, psychologiczne, technologiczne, ekologiczne), warunkujące rozwój funkcji turystycznej obszaru recepcji⁷.

---

⁵ J. Uglis, *Rola agroturystyki w rozwoju gospodarczym powiatu milickiego*, w: *Rola turystyki w gospodarce regionu*, vol. II, *Usługi turystyczne jako podstawa gospodarki turystycznej*, red. J. Marak, J. Wyrzykowski, Monografie WSH, Wrocław 2009, s. 374.

⁶ Stan na 31.12.2008 r.

⁷ J. Kaczmarek, A. Stasiak, B. Włodarczyk, *Produkt turystyczny*, PWE, Warszawa 2005, s. 52.

Z uwagi na ograniczone ramy tego opracowania w dalszej części zostaną scharakteryzowane tylko zasoby strukturalne potencjału turystycznego.

3.1. Walory turystyczne

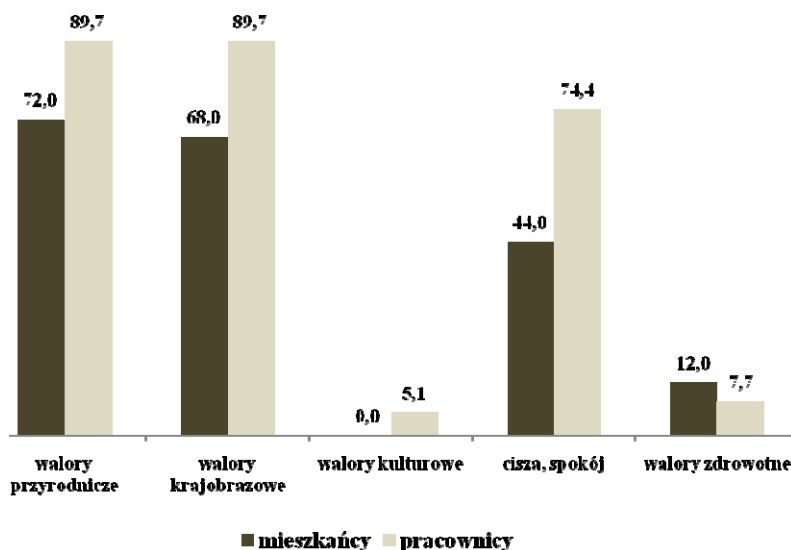
Walory turystyczne oznaczają zespół elementów środowiska przyrodniczego i pozaprzyrodniczego (antropogeniczne), które wspólnie lub każde z osobna są przedmiotem zainteresowania turystów i decydują o atrakcyjności turystycznej danego miejsca, miejscowości lub obszaru⁸.

Atrakcyjność i ilość walorów są determinantami rozwoju ruchu turystycznego, a zbyt niska ranga lub ich brak, słaba dostępność komunikacyjna i niezadowolający stan urządzeń turystycznych oznaczają jego brak, zatem mają one szczególnie duże znaczenie przy wyborze kierunków wyjazdów turystycznych. Oczywiście ważna jest percepcja obszaru przez turystów, ale również przez jego mieszkańców. Zdaniem prawie $\frac{2}{3}$ badanych mieszkańców oraz 88,6% pracowników urzędów gmin powiat milicki jest atrakcyjny turystycznie. Natomiast dla 11 mieszkańców i 4 urzędników nie jest atrakcyjny, trzech (łącznie) respondentów nie miało zdania.

Powiat milicki należy do miejsc bardzo malowniczo położonych i atrakcyjnych turystycznie. Zdaniem badanych, atrakcją turystyczną obszaru badań są walory przyrodnicze i krajobrazowe (rysunek 1). Respondenci uznali także ciszę i spokój za ważny element atrakcyjności powiatu, podkreślano też rolę walorów zdrowotnych, co wynika z faktu, że obszar ten obfituje w duże połacie lasów sosnowych, które mogłyby stanowić bazę dla leczenia chorób dróg oddechowych. Są to również idealne tereny do uprawiania nordic walkingu, który jest wykorzystywany np. podczas terapii osób odczuwających problemy z układem krążenia.

---

⁸ A. Kowalczyk, *Geografia turystyki*, PWN, Warszawa 2002, s. 88.

Rys. 1. Atrakcje turystyczne powiatu milickiego (%)

Źródło: opracowanie własne.

Zdecydowanie jest to obszar o małym uprzemysłowieniu i dużych zasobach przyrodniczo-krajobrazowych, sprzyjających rozwojowi turystyki. Znajdują się tam liczne tereny do czynnego wypoczynku. Podstawowym walorem tego obszaru jest położenie w czystym ekologicznie regionie, wolnym od zanieczyszczeń, o czystym powietrzu i niskiej urbanizacji.

Niewątpliwym atutem przyciągającym turystów jest to, że obszar ten stanowi część największego w Polsce Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”, który został utworzony w 1996 roku. Fenomenem tego parku są kompleksy stawów rybnych, do których przylegają tereny podmokłe, torfowiska, lasy łęgowe, grądy, olsy – teren ten zajmuje powierzchnię 8 tys. ha. Znajduje to odzwierciedlenie w bogactwie i bioróżnorodności flory i fauny. Na obszarze całego parku stwierdzono występowanie 121 zespołów roślinnych – naturalnych, półnaturalnych i synantropijnych. Występują tam 42 gatunki roślin chronionych, w tym 28 objętych ochroną ścisłą, stwierdzono również 34 gatunki ryb.

Osobliwością fauny jest założony w 1963 roku ornitologiczny rezerwat przyrody „Stawy Milickie” (o powierzchni 5325 ha), obejmujący największe w Europie Środkowej kompleksy stawowo-łąkowe-leśne, stanowiące miejsce łęgowe (169 gatunków) i odpoczynku w czasie przelotów wielu gatunków ptaków wodnych i błotnych. Warto w tym miejscu zasygnalizować, że obszar ten został wpisany

w 1995 roku (jako jeden z 13 ekosystemów⁹ które Polska zgłosiła) do spisu obszarów wodno-błotnych o międzynarodowym znaczeniu w ramach Międzynarodowej Konwencji o Obszarach Wodno-Błotnych sporządzonego w Ramsar. Omawiany obszar został również objęty programem ochrony „Living Lakes”, obok takich akwenów, jak Jezioro Bodeńskie, jezioro Bajkał i Morze Martwe. Ponadto obszar ten (kompleks Stawy Milickie) w opracowanej próbie klasyfikacji atrakcyjności turystycznej Polski dla zagranicznej turystyki przyjazdowej otrzymał dwie gwiazdki¹⁰ (w skali trzygwiazdkowej)¹¹, a za dominujący rodzaj walorów uznano walory krajoznawcze.

Wielkie kompleksy stawów hodowlanych budzą zainteresowanie nie tylko rybaków i wędkarzy, ale głównie ornitologów, przyrodników czy też fotografików (birdwatching).

Ponadto rozległe kompleksy leśne, w których dominują drzewostany sosnowe niskich i średnich klas wieku, na siedliskach borowych i lasowych oraz równinne terenu, przyciągają miłośników wędrówek pieszych, konnych, a także rowerowych.

Walory przyrodnicze i krajoznawcze ziemi milickiej wzbogacają znajdujące się tam cenne zabytki architektury i budownictwa, stanowiące żywe świadectwo kultury, historii sprzed wielu wieków. Część z tych zabytków jest ujęta w rejestrze zabytków, pozostałe zostały umieszczone w spisie zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu. Do najcenniejszych pod względem architektonicznym i kulturalnym zaliczyć można m.in. zespół pałacowo-parkowy w Miliczu z końca XVIII w., ruiny zamku w Miliczu oraz ruiny pałacu w Cieszkowie, kościół drewniany w Trzebicku. Obok licznych walorów przyrodniczo-krajoznawczych o atrakcyjności regionu decydują walory wydarzeń (imprezy kulturalne). Ich specyfika polega na tym, że nie są one dostępne stale, ale mają charakter sezonowy. W powiecie większość z nich odbywa się cyklicznie. Niektóre z nich mają zasięg lokalny, ponadregionalny, ale i ogólnopolski. Wykaz najważniejszych imprez zaprezentowano w tabeli 1.

---

⁹ <http://www.ramsar.org>, 20.08.2008.

¹⁰ T. Lijewski, B. Mikułowski, J. Wyrzykowski, *Geografia turystyczna Polski*, PWE, Warszawa 2002, s. 182.

¹¹ *** – bardzo wysokie wartości artystyczne i historyczne dużych zgrupowań obiektów i zespołów architektonicznych w połączeniu z istotnymi walorami krajobrazowymi, unikatowe obiekty przyrodnicze o wysokich walorach krajobrazowych,

** – wysokie wartości historyczne i artystyczne zgrupowań obiektów, zespołów i pojedynczych obiektów architektury interesujących krajobrazowo, inne zabytki kulturowe, rzadkie obiekty przyrodnicze o znacznych wartościach krajobrazowych,

* – mniejsze zgrupowania i pojedyncze obiekty architektury, zabytki i przejawy działalności kulturowej osadzone w charakterystycznym krajobrazie, wybrane interesujące obiekty przyrodnicze.

Tabela 1

Imprezy kulturalne organizowane w powiecie milickim

Międzynarodowy Festiwal Wratislavia Cantas	Parada Konstytucji
Międzyregionalny Festiwal Chóralnej Pieśni Maryjnej	Święto Karpia Milickiego – Dni Doliny Baryczy
Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy	Dni Ziemi Milickiej
Herodiada – Przegląd Zespołów Kolędniczych, Obrzędowych i Jasełkowych	Dni Ziemi Cieszkowskiej
Festiwal Ekologiczny	Święto Sadów w Wierchowicach
Festyn konny w Olszy	Konkurs Piosenki Patriotycznej
Dożynki Gminne, Powiatowe	Piknik z okazji Święta Policji

Źródło: opracowanie własne.

3.2. Zagospodarowanie turystyczne

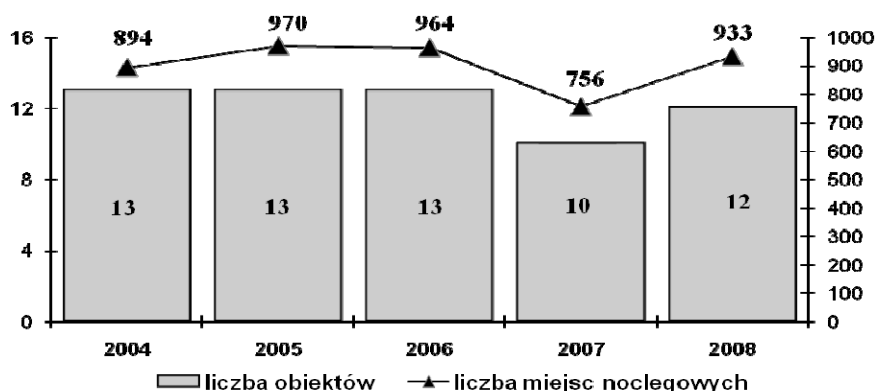
Elementy zagospodarowania turystycznego często bywają nazywane bazą turystyczną turystyki. Służą one zaspokojeniu potrzeb turystów podczas pobytu w miejscach recepcyjnych oraz wspomagają czy też uzupełniają walory turystyczne¹². Urządzenia składające się na zagospodarowanie turystyczne można podzielić na urządzenia turystyczne, których podstawową funkcją jest obsługa uczestników ruchu turystycznego (baza noclegowa, gastronomiczna, towarzysząca), oraz paraturystyczne, z których turyści korzystają tylko jako jedna z wielu grup użytkowników.

Podstawowym elementem zagospodarowania turystycznego destynacji jest baza noclegowa. Obejmuje ona turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz prywatną bazę noclegową (kwatery agroturystyczne i pokoje gościnne).

Na terenie powiatu milickiego do końca lipca 2008 roku funkcjonowało 12 turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania (rysunek 2), w tym dwa obiekty hotelowe (4* i 1*), dysponujące łącznie 933 miejscami noclegowymi. Warto podkreślić, iż w 2009 roku baza noclegowa powiatu zwiększyła się o nowy obiekt (motel), dysponujący 49 miejscami.

¹² J. Kaczmarek, A. Stasiak, B. Włodarczyk, *op.cit.*, s. 53.

Rys. 2. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania

Źródło: opracowanie własne¹³.

Obok obiektów zbiorowego zakwaterowania na terenie analizowanego powiatu usługi noclegowe świadczą osoby prywatne, prowadzące gospodarstwa agroturystyczne i pokoje gościnne.

W celu określenia skali prywatnej bazy noclegowej w sierpniu 2008 roku przeprowadzono badania empiryczne. Objęto nimi 19 obiektów (populacja generalna) zajmujących się działalnością turystyczną na terenach wiejskich. Po przeprowadzeniu analizy zgromadzonego materiału źródłowego stwierdzono, że zgodnie z definicją agroturystyki, kryterium posiadania czynnego gospodarstwa rolnego spełniało tylko 15 obiektów. Pierwsze gospodarstwa agroturystyczne rozpoczęły świadczenie usług agroturystycznych w 1992 roku (dwóch respondentów). Rok ten traktowany jest także jako data rozpoczęcia działalności agroturystycznej przez rolników na Dolnym Śląsku¹⁴.

Badane gospodarstwa agroturystyczne dysponowały łącznie 45 pokojami, w których znajdowało 135 miejsc noclegowych (dwa obiekty nie oferowały miejsc noclegowych, a jedynie całodzienny pobyt na terenie gospodarstwa, jak też możliwość rozbicia namiotu). Pozostałe cztery badane obiekty dysponowały 26 miejscami noclegowymi w ośmiu pokojach.

¹³ baza noclegowa – <http://www.intur.com.pl/baza.htm>, 15.12.2009.

¹⁴ W. Hasiński, M. Głaz, S. Kemona, *Agroturystyka jako alternatywne źródło dochodów gospodarstw rolnych na Dolnym Śląsku*, w: *Pozarolnicza działalność gospodarcza na obszarach wiejskich*, red. E. Pałka, Studia Obszarów Wiejskich, tom 5, Warszawa 2004, s. 145.

Drugim, oprócz bazy noclegowej, podstawowym elementem zagospodarowania turystycznego jest sieć punktów gastronomicznych. Z badań A. Spychały¹⁵ wynika, że na terenie gmin wchodzących w skład analizowanego powiatu w 2006 roku funkcjonowało 38 obiektów gastronomicznych w kategoriach: restauracje (9), stolówki (1) oraz bary i kawiarnie (28). Natomiast na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez autora ustalono, że na terenie powiatu w 2008 roku działalność gastronomiczną prowadziło 112 obiektów (tabela 2).

Tabela 2

Baza gastronomiczna

Wyszczególnienie	Liczba obiektów
Obiekty żywienia zbiorowego:	
– otwarte,	85
w tym małej gastronomii,	43
– zamknięte.	27

Źródło: opracowanie własne¹⁶.

Uzupełnieniem sieci obiektów gastronomicznych jest sieć dobrze zaopatrzonych sklepów spożywczych, które umożliwiają zakup produktów w celu sporządzania posiłków we własnym zakresie. Ich liczba jest dość duża i są one stosunkowo dobrze zaopatrzone. Są one czynne również w okresach weekendowego nasilenia ruchu turystycznego, co stwarza odpowiednie warunki dla ożywienia ruchu turystycznego.

Ważnym elementem zagospodarowania turystycznego, uzupełniającym bazę noclegową i gastronomiczną, jest baza towarzysząca. Obejmuje ona te obiekty i urządzenia, które umożliwiają uprawianie różnych form turystyki; zostały one wybudowane z przeznaczeniem dla turystów.

Jednymi z ważniejszych elementów omawianej bazy są obiekty i urządzenia sportowo-rekreacyjne. Na terenie gminy Milicz usługi sportu i rekreacji reprezentowane są m.in. przez: Ośrodek Sportu i Rekreacji w Miliczu, któremu podlega Ośrodek Wypoczynku Świątecznego – Karlów, na terenie którego zlokalizowany jest jedyny basen odkryty (czynny w sezonie letnim), w planach jest budowa krytej pływalni, korty tenisowe, boisko oraz wypożyczalnia rowerów. Ośrodkowi Sportu i Rekreacji podlega także hala sportowa z pełnowymiarowym boiskiem do piłki

¹⁵ A. Spychała, *Zagospodarowanie turystyczne Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”*, w: *Turystyka a ochrona środowiska przyrodniczego – stan i perspektywy badań*, red. S. Piecha, Problemy Ekologii Krajobrazu, tom XXV, PAEK, Warszawa 2009, s. 90.

¹⁶ Dane uzyskane w powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Miliczu.

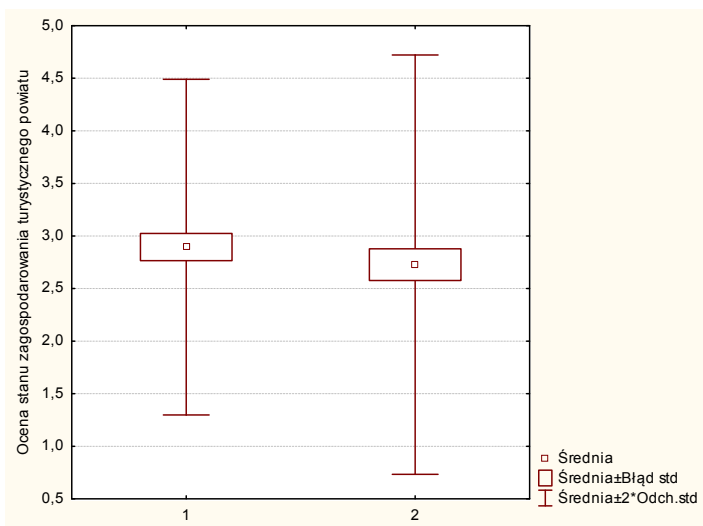
siatkowej wraz z siłownią. Ponadto w 2008 roku zostało otwarte boisko piłkarskie pełnowymiarowe ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem, w sąsiedztwie którego obecnie dobiega końca budowa boisk do piłki ręcznej, siatkowej oraz kortów tenisowych. Oprócz tego w gminie Krośnice w 2007 roku otwarto Centrum Edukacyjno-Turystyczno-Sportowe, na którego terenie znajdują się cztery ziemne korty tenisowe (dwa ze sztuczną trawą i dwa z nawierzchnią poliuretanową), pełnowymiarowe boisko do piłki ręcznej, piłki siatkowej oraz dwa boiska wielofunkcyjne. Działa tu również wypożyczalnia rowerów i drobnego osprzętu (np. lornetki, przewodniki). Obecnie (w styczniu 2010 roku) będzie oddana do użytku hala sportowa. Natomiast na terenie gminy Cieszków, zgodnie z przyjętą *Strategią Rozwoju Gminy*, zakłada się wybudowanie wielofunkcyjnego kompleksu sportowo-rekreacyjnego, w skład którego wejdą m.in.: boiska sportowe, kręgielnia, korty tenisowe, siłownia, kawiarnia i restauracja.

Na terenie powiatu wyznaczono także liczne szlaki turystyczne i ścieżki przyrodnicze, które sprzyjają aktywnemu wypoczynkowi krótko- jak i długookresowemu. Obejmują one ponad 224 km oznakowanych szlaków turystycznych o różnej długości i skali trudności. Wytyczono cztery interesujące ścieżki przyrodnicze (o łącznej długości 27 km), mające charakter kilkukilometrowych tras spacerowych, umożliwiających poznanie ciekawych ekosystemów. Prowadzą one przez najciekawsze fragmenty lasów oraz przez udostępnione do zwiedzania kompleksy stawów rybnych. Daje to turystom możliwość bliższego kontaktu ze środowiskiem naturalnym. Sprzyja temu również długość optymalnego okresu korzystania z letnich walorów krajobrazowych środowiska przyrodniczego, który wynosi od 140 do 150 dni¹⁷.

Zagospodarowanie turystyczne, obok walorów turystycznych, jest jednym z głównych czynników przyciągających turystów i zapewniających im właściwe warunki wypoczynku i rekreacji. W trakcie badań terenowych poproszono respondentów o ocenę stanu zagospodarowania turystycznego badanego powiatu. Ponad 43% respondentów (łącznie w obu grupach) uznało stan zagospodarowania jako dostateczny, natomiast dla 20,7% jest on niedostateczny. W grupie mieszkańców średnia ocena wyniosła 2,9 pkt, natomiast w grupie pracowników 2,7 pkt (rysunek 3). Na pytanie, czy na terenie powiatu powinny powstać nowe obiekty turystyczne – tylko dwóch respondentów z grupy mieszkańców i jeden w grupie pracowników odpowiedziało „nie”.

---

¹⁷ T. Lijewski, B. Miłowski, J. Wyrzykowski, *op.cit.*, s. 67.

Rys. 3. Ocena stanu zagospodarowania turystycznego

Źródło: opracowanie własne (1 – mieszkańcy, 2 – pracownicy).

4. Ocena intensywności ruchu turystycznego

W celu dokonania oceny intensywności ruchu turystycznego obszaru badań przeprowadzono analizę, w której posłużono się zestawem pięciu wskaźników. Wyniki tej analizy zamieszczono w tabeli 3.

Interpretując wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a, stwierdzono, że w analizowanym okresie mieścił się on w przedziale 2,1–2,6, co oznacza, że na 1 stałego mieszkańca przypadało średnio 2,4 miejsca noclegowego (1,7 w województwie dolnośląskim). Natomiast analizując wskaźnik intensywności ruchu turystycznego (wskaźnik Schneidera), stwierdzono, że na jednego stałego mieszkańca w 2008 roku przypadało 34,3 turystów korzystających z noclegów. W ramach analizy wskaźnika rozwoju bazy noclegowej stwierdzono wzrost jego wartości o prawie 30% w analizowanym okresie.

W 2008 roku w stosunku do poprzedniego roku w województwie dolnośląskim nastąpił niewielki spadek liczby turystów korzystających z noclegów. Niemniej jednak w 11 powiatach więcej turystów skorzystało z noclegu niż w 2007

roku. Najwyższy przyrost, bo aż ponad 45%, odnotowano właśnie w powiecie milickim¹⁸, przy wzroście liczby miejsc noclegowych o 23,4%.

Tabela 3

Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego

Wyszczególnienie	Wskaźnik						
	funkcji turystycznej Baretje'a	intensywności ruchu turystycznego		wykorzystania pojemności noclegowej	gęstości		rozwoju bazy noclegowej
		według Schneidera	według Charvata		ruchu	bazy noclegowej	
2004	2,4	25,1	97,8	40,3	13,0	1,3	10,4
2005	2,6	29,5	118,7	45,2	15,2	1,4	11,2
2006	2,6	28,7	108,3	41,4	14,8	1,3	11,0
2007	2,1	23,6	96,0	46,7	12,2	1,1	11,5
2008	2,5	34,3	115,2	45,5	17,7	1,3	13,5
Średnia	2,4	28,2	107,2	43,8	14,6	1,3	11,5
Odchylenie standardowe	0,2	4,2	10,1	2,8	2,1	0,1	1,2

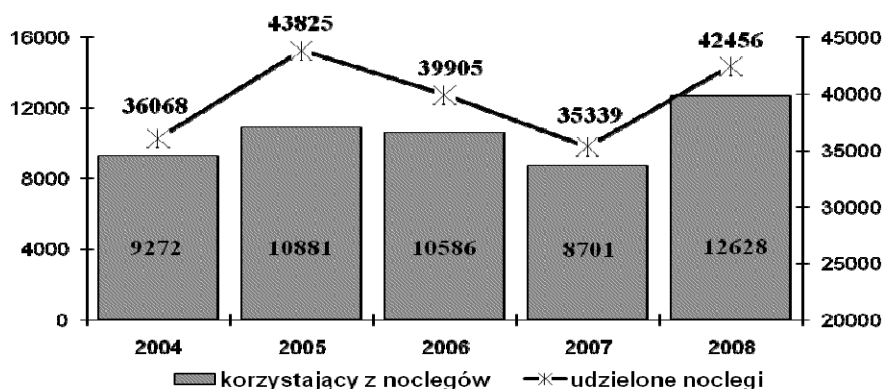
Źródło: opracowanie własne.

Analizując liczbę udzielonych noclegów, należy stwierdzić, że po niskiej frekwencji w 2007 roku (rysunek 4) ich liczba wzrosła o 20%.

Analizując liczbę turystów zagranicznych korzystających z noclegów na terenie powiatu milickiego, należy stwierdzić, że ich liczba w 2008 roku wyniosła 856 osób i była wyższa o 93,2% w stosunku do poprzedniego roku, a pod względem liczby udzielonych noclegów nastąpił wzrost o 99,1%.

Analizując liczbę turystów korzystających z noclegów w badanych kwadrantach agroturystycznych i pokojach gościnnych, można stwierdzić, że w 2008 roku ponad ¼ usługodawców przyjęła do 40 turystów, natomiast od 41 do 60 turystów 63,2% obiektów, zaś zdaniem dwóch respondentów ponad 80 turystów rocznie.

¹⁸ *Turystyka w województwie dolnośląskim w 2008 r.*, „Informacja sygnalna” 2009, nr 4, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2009, s. 7–8.

Rys. 4. Wykorzystanie turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania

Źródło: opracowanie własne¹⁹.

Podsumowanie

Turystyka jest coraz częściej postrzegana jako koło napędowe wzrostu gospodarczego regionu, miejscowości, mierzonego zarówno wysokością dochodu, jak i liczbą zatrudnionych. Możliwości rozwoju funkcji turystycznej obszaru recepcji zależą w głównej mierze od jego potencjału. Niewątpliwie powiat milicki jest obszarem atrakcyjnym turystycznie, ponieważ jest terenem o wybitnych walorach środowiska przyrodniczego. Posiada korzystne warunki dla rozwoju turystyki (znaczne i urozmaicone zasoby turystyczne). Zdecydowanie preferowane będą tu rodzaje turystyki, których istnienie oparte jest na ścisłym związku z przyrodą (m.in.: agroturystyka, ekoagroturystyka, ekoturystyka, birdwatching), a także inne formy zawierające elementy przyrodnicze (np. aktywna, kwalifikowana, kulturowa itp.).

Podsumowując powyższe rozważania, należy stwierdzić, że rozwój turystyki na terenie powiatu milickiego może stanowić ważny element rozwoju, ale także promocji regionu.

¹⁹ Korzystający z bazy noclegowej – <http://www.intur.com.pl/baza.htm>, 15.12.2009.

**ASSESSMENT OF THE ACTUAL STATE AND CONDITIONS
OF TOURISM DEVELOPMENT IN MILICKI DISTRICT**

Summary

The aim of the study is to show the actual state and conditions of tourism development in Milicki district. The results indicate that Milicz region has huge development potential for tourism, because it is one of especially predestined regions of Lower Silesia. Its characteristic feature is a really unusual complex of carp ponds in the nature reserve of „Stawy Milickie”, which in 1995 was included on the list of the protected areas under the Ramsau Convention. It covers an area of 8000 hectares and there are many species of plants, wild animals and birds. Diversified nature and culture of Milicki district can offer a lot to potential tourist. Looking ahead, it is going to become one of the most popular areas on weekend recreation and relaxation for local and international tourists. It has touristic potential (attractions, infrastructure), which is a chance for this region development.

Translated by Jaroslaw Uglis